

Olsztyn, 8 stycznia 2024 r.

PS-VII.431.2.5.2023

Pan
Michał Kontraktowicz
Wójt Gminy Stawiguda
ul. Olsztyńska 10
11-034 Stawiguda

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Wójtowi treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Gminy Stawiguda, ul. Olsztyńska 10, 11-034 Stawiguda, NIP: 7391021612, REGON: 000547900, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na grobach i cmentarzach wojennych położonych na terenie gminy.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska kierownicze pełnili:

- **Michał Kontraktowicz** – Wójt Gminy Stawiguda, wybrany w wyniku wyborów w dniu 20 listopada 2018 r., urząd objął w dniu 20 listopada 2018 r.,
- **Magdalena Matracka** – Zastępca Wójta, powołana na stanowisko Zarządzeniem Nr 41/2019 Wójta Gminy Stawiguda z dnia 5 kwietnia 2019 r., stanowisko objęła z dniem 11 kwietnia 2019 r.,
- **Artur Bal** - Sekretarz Gminy, zatrudniony na stanowisku od dnia 1 grudnia 2021 r. (umowa o pracę na czas nieokreślony),
- **Renata Wiczorek** – Skarbnik Gminy, powołana na stanowisko z dniem 28 stycznia 2015 r. Uchwałą Nr IV/30/2015 z dnia 28 stycznia 2015 r.,
- **[REDAKTOWANE]** - Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Promocji, na stanowisku od dnia 1 sierpnia 2021 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, samodzielne stanowisko pracy do spraw mniejszości narodowych i etnicznych, organizacji pozarządowych oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w składzie:

- **Emilia Orzoł** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 16/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniącą funkcję przewodniczącego zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.828.2023 z dnia 4 października 2023 r.,
- **Aneta Łapińska** – starszy inspektor wojewódzki, legitymacja służbowa nr 28/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, członek zespołu kontrolnego, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego

pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.829.2023 z dnia 4 października 2023 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3-4]

Termin kontroli: od 9 listopada 2023 r. do 10 listopada 2023 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 9 (2023).

Przedmiot i zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonego Gminie Stawiguda zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
- okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do dnia 9 listopada 2023 r.

Informacji i wyjaśnień kontrolującym udzielała:

- ██████████ - Kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Promocji w Urzędzie Gminy Stawiguda - pracownik realizujący kontrolowane zadanie.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224, z późn. zm.), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190), oraz w związku z § 8 porozumienia Nr PS-VII.5230.1.63.2023 zawartego w dniu 13 kwietnia 2023 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Stawiguda w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącego obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 3320 z 14 czerwca 2023 r.)

Kontrolowane zadanie jednostka przyjęła Uchwałą Nr LXI/539/2023 Rady Gminy Stawiguda z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie przejścia do realizacji od Wojewody Warmińsko-Mazurskiego zadania rządowego polegającego na utrzymaniu cmentarza wojennego znajdującego się na terenie gminy Stawiguda. Na mocy tej uchwały Wójt Gminy Stawiguda w dniu 13 kwietnia 2023 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim porozumienie Nr PS-VII.5230.1.63.2023.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Gminy Stawiguda ocenia się pozytywnie.

Pozytywnie oceniono:

- 1) prowadzenie dokumentacji organizacyjnej,
- 2) prowadzenie dokumentacji z aktami spraw bieżących (merytoryczna),
- 3) prowadzenie ewidencji grobów i cmentarzy wojennych,
- 4) prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej środków z dotacji,
- 5) opisanie dokumentów księgowych potwierdzających poniesione wydatki,
- 6) wykorzystanie środków finansowych zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniu,
- 7) nadzór nad stanem grobów i cmentarzy wojennych,
- 8) prowadzenie prac o charakterze porządkowo-konserwacyjnym.

1. Dokumentacja organizacyjna

W okresie objętym kontrolą zadanie wynikające z przedmiotu kontroli realizował Referat Ochrony Środowiska i Promocji na podstawie regulaminu organizacyjnego stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 37/2019 Wójta Gminy Stawiguda z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Stawiguda (ze zmianami).

Zapis zadania został ujęty w regulaminie w § 21 pkt 23 w brzmieniu: „Nadzór nad Miejscami Pamięci Narodowej i konserwacją cmentarzy wojennych”. Referat Ochrony Środowiska i Promocji podlega Wójtowi Gminy Stawiguda.

Obowiązki wynikające z powierzonego gminie zadania realizuje kierownik Referatu Ochrony Środowiska i Promocji w Urzędzie Gminy Stawiguda. Zadanie określono w zakresie obowiązków służbowych pracownika w części II – Szczegółowe obowiązki w brzmieniu: „współdziałanie w prowadzeniu spraw związanych z opieką nad pomnikami i miejscami pamięci”.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

2. Prowadzona dokumentacja z aktami spraw bieżących (merytoryczna)

Na stanowisku pracy jest prowadzona teczka, którą oznaczono symbolem komórki oraz symbolem i hasłem z jednolitego rzeczowego wykazu akt: OŚiP.414.3.2023 "Opieka nad pomnikami i miejscami pamięci". W założonej teczce zgromadzono akta spraw bieżących związanych z utrzymaniem grobów i cmentarzy wojennych.

Oryginały dokumentów finansowych są rejestrowane i przechowywane w Referacie Budżetowo-Finansowym UG.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

3. Prowadzona ewidencja grobów i cmentarzy wojennych

Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych prowadzona jest przez gminę w formie papierowej w teczce oznaczonej symbolem i hasłem: OŚiP.7041.1 „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu. Groby i cmentarze wojenne” (podteczka wydzielona z teczki macierzystej).

W teczce zgromadzono karty założone w 2020 r. według nowego wzoru, w związku z projektem Narodowego Instytutu Dziedzictwa pn. „Digitalizacja i udostępnienie cyfrowych dóbr kultury – zabytków oraz grobów i cmentarzy wojennych”, wraz z mapkami lokalizacyjnymi i dokumentacją zdjęciową.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Według ewidencji grobów i cmentarzy wojennych, której jeden komplet w formie elektronicznej jest w dyspozycji Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie ustalono, że na terenie kontrolowanej gminy zaewidencjonowano trzy obiekty cmentarnictwa wojennego:

1. cmentarz wojenny żołnierzy armii niemieckiej i rosyjskiej z I wojny światowej w m. Dorotowo,
2. mogiła wojenna Ks. Otto Langkau z 1945 r. na cmentarzu parafialnym w m. Bartąg,
3. mogiła zbiorowa siedmiorga dzieci z 1945 r. na cmentarzu parafialnym w m. Bartąg.

Karty zawierają, w zależności od posiadanej wiedzy, m.in. takie informacje jak: nazwa gminy, powiatu, miejscowości, dawna nazwa miejscowości, położenie i opis lokalizacji obiektu, właściciel (zarządca) terenu, rodzaj obiektu, powierzchnia obiektu, numer i data wpisu do rejestru zabytków, okres historyczny, informacja o pochowanych, status (narodowość) pochowanych, opis i stan zachowania obiektu, informacje dotyczące aktów wandalizmu, kradzieży, uszkodzeń, bibliografia (źródło danych).

Okazane karty są kompletne, posiadają dokumentację zdjęciową oraz mapy lokalizacyjne ze wskazaniem działki, na której położony jest dany obiekt.

Karta ewidencyjna mogiły zbiorowej dzieci na cmentarzu parafialnym w Bartągu nie została zaktualizowana w zakresie faktycznej formy jej urządzenia (nagrobek). Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami rodziny dzieci spoczywających w grobie, w uzgodnieniu z ówczesnym proboszczem, wzniesli kamienny nagrobek. Z powyższymi działaniami kontrolujący zapoznali się podczas oględzin

tego obiektu. Mogiłą tą opiekuje się Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Jana Ewangelisty i Bożej Opatrzności w Bartągu oraz rodziny pochowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 5-6]

Na podstawie rejestru zabytków nieruchomości dla województwa warmińsko-mazurskiego, zamieszczonego na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie ustalono, że prawną ochroną konserwatorską objęto:

- cmentarz rzymskokatolicki (parafialny) w Bartągu nr rej.: A-4265 z 24.11.2003 r., w obrębie którego znajdują się **mogiły (zbiorowa i indywidualna) z 1945 r.**

Informacja o wpisie do rejestru zabytków nieruchomości została odnotowana w kartach ewidencyjnych tych obiektów w rubryce 12 „Numer i data wpisu do rejestru zabytków lub inna forma ochrony”.

4. Sprawozdanie z realizacji kontrolowanego zadania

Zgodnie z porozumieniem nr PS-VII.5230.1.63.2023 z dnia 13 kwietnia 2023 r. sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadania następuje w terminie do dnia 15 stycznia 2024 r. i obejmuje okres od początku realizacji zadania do 31 grudnia 2023 r.

W związku z wyznaczonym terminem, do dnia przedmiotowej kontroli jednostka nie była zobowiązana złożyć sprawozdanie.

5. Decyzje zezwalające na prace remontowo-budowlane i konserwatorskie

Z akt prowadzonych spraw wynika, że 2023 r. gmina z własnej inicjatywy nie realizowała prac remontowo-renowacyjnych na obiektach wymagających pozwolenia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz zezwolenia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, w trybie art. 5 ustawy o grobach i cmentarzach wojennych.

6. Postępowanie z dotacją

Plan dotacji gminy został zwiększony:

- Decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK 70/2023 z 6 kwietnia 2023 r. - **zwiększenie o kwotę 2 000,00 zł** z ustawy budżetowej.

Środki zostały wprowadzone do planu finansowego gminy:

- Zarządzeniem Nr 51/2023 Wójta Gminy Stawiguda z dnia 26 kwietnia 2023 w sprawie: zmian w budżecie gminy na 2023 rok (zał. nr 1, 2)

Data zaksięgowania środków:

- 11 maja 2023 r. (w rozdz. 71035 § 2020).

Przekazaną dotację w kwocie 2 000,00 zł wykorzystano w całości. Gmina na realizację zadania przeznaczyła środki własne w kwocie 3 000,00 zł, które na dzień kontroli nie zostały wydatkowane.

Na podstawie przedłożonej faktury nr 8 dnia 12 lipca 2023 r. na kwotę 2 000,00 zł ustalono, że została ona opisana stosownie do § 7 ust. 1 porozumienia, tj. w opisie zawierała zapis o sfinansowania wydatków z dotacji na podstawie porozumienia z Wojewodą, akceptację pod względem merytorycznym oraz pod względem formalnym i rachunkowym. Faktura została zatwierdzona do wypłaty oraz opłacona w terminie. Stwierdzono, że środki z dotacji zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem określonym w porozumieniu.

Faktura nr 12 wystawiona 7 października 2023 r. na kwotę 3 000,00 zł do dnia kontroli nie została przekazana do obiegu finansowo-księgowo (faktura nieopłacona ze środków własnych gminy).

Zgodnie z § 3 ust. 1 porozumienia gmina zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków finansowych otrzymanych z dotacji na realizację zadania oraz wydatków dokonywanych z tych środków. W gminie prowadzona jest wyodrębniona ewidencja księgowa, która pozwoliła określić środki pochodzące z dotacji (Dotacja: 710-71035-2020D-002000P, Wydatki: 710-71035-4300W-900000P - zakup usług pozostałych).

[Dowód: akta kontroli str. 1-2; 7-8]

7. Opieka sprawowana przez gminę

Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami, w 2023 r. w ramach porozumienia zawartego z Wojewodą opieką objęto cmentarz wojenny w Dorotowie.

Natomiast mogiłami znajdującymi się na cmentarzu parafialnym w Bartągu, tj.:

- mogiła zbiorowa z okresu II wojny światowej,
- mogiła indywidualna (grób) z okresu II wojny światowej,

opiekuje się Parafia Św. Jana Ewangelisty w Bartągu oraz rodziny pochowanych.

Wykonanie zadań określonych w przedmiotowym porozumieniu zlecono do wykonania firmie [REDAKTOWANE] w Stawigudzie pismem nr OŚiP.414.5.2023.JM.1 z dnia 4 maja 2023 r. Stosownie do jego zapisów zleceniobiorca został zobowiązany do koszenia, bieżących napraw, czyszczenia oraz konserwacji ogrodzenia i elementów kamiennych, pielęgnacji drzewostanu, wywozu odpadów na cmentarzu wojennym w Dorotowie, w okresie od maja do listopada 2023 r. Wartość usługi ustalono na kwotę 5 000,00 zł, z czego 2 000,00 zł pochodzą z dotacji Wojewody (płatność w lipcu), a kolejne 3 000,00 zł stanowią udział środków własnych gminy (płatność w listopadzie).

Stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego jest monitorowany przez kierownika Referatu Ochrony Środowiska i Promocji oraz podległych pracowników. Nadzór przeprowadzany jest co najmniej raz w miesiącu. Z prac prowadzonych na cmentarzu wojennym w Dorotowie sporządzany jest pisemny protokół.

W badanym okresie na grobach wojennych nie ujawniono przypadków wandalizmu, jak też zaśmiecania, niszczenia, zdarzeń losowych ani innych szkód. Nie odnotowano również skarg na stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego na terenie gminy.

Cmentarz wojenny w Dorotowie odwiedzany jest przez mieszkańców Dorotowa i turystów. Mogiły znajdujące się na cmentarzu parafialnym w Bartągu odwiedzane są przez rodziny pochowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 5-6]

8. Oględziny grobów i cmentarzy wojennych

W dniu 10 listopada 2023 r. w obecności pracowników Referatu Ochrony Środowiska i Promocji przeprowadzono oględziny wszystkich obiektów ujętych w ewidencji grobów i cmentarzy wojennych. Z przeprowadzonych oględzin sporządzono protokół.

Lustracja wykazała bardzo dobry stan utrzymania cmentarza i grobów wojennych na terenie Gminy Stawiguda. Obiekty, mimo pory roku, były utrzymane w sposób estetyczny i wraz z otoczeniem porządkowane i okresowo oczyszczane z opadłych liści. Wizytacja cmentarza wojennego w Dorotowie wykazała pogorszony stan techniczny niektórych krzyży rzymskokatolickich i prawosławnych.

Stwierdzone w trakcie oględzin uwagi i wnioski nie mają wpływu na ogólny odbiór lustrowanych cmentarzy, a stan techniczny nie zagraża bezpieczeństwu.

W trakcie wizytacji kontrolujący ocenili nowy sposób urządzenia mogiły dzieci znajdującej się na cmentarzu parafialnym w Bartągu. Na nagrobku widnieje tablica m.in. z imionami i nazwiskami dzieci oraz ich wiekiem w momencie śmierci.

Mogiły wojenne położone w obrębie cmentarza parafialnego w Bartągu, poprzez stosowną inskrypcję informującą kto spoczywa w mogile i w jakich okolicznościach poniósł śmierć, wyróżniają się spośród innych grobów cywilnych.

[Dowód: akta kontroli str. 9-15]

9. Obowiązki informacyjne

Kwota przyznana przedmiotowym porozumieniem nie przekroczyła 50 000,00 zł, wobec tego kontrolowana jednostka nie była zobowiązana do wypełnienia obowiązku informacyjnego w zakresie strony internetowej, plakatu informacyjnego bądź tablicy informacyjnej, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowe lub dofinansowywane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, ze zm.).

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze powyższe oceny i wnioski, wnoszę o wykorzystanie uwag zespołu kontrolnego dotyczących:

- aktualizacji karty ewidencyjnej mogiły zbiorowej dzieci położonej na cmentarzu parafialnym w Bartągu w zakresie faktycznej formy jej urządzenia (nowy nagrobek).

Jeden komplet karty ewidencyjnej należy przekazać do Wydziału Polityki Społecznej za pośrednictwem ePUAP.

Proszę Pana Wójta o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Radosław Król